

Så gjorde vi - så gick det!

En exempelsamling från Kraftsamling 2010

Innehåll

Grupp 1. Allmänhet	4
Grupp 2. Företag	20
Grupp 3. Nätverk	29
Grupp 4. Skola	36
Grupp 5. Politiker/kommun/region	42

Publikationer utgivna av Energimyndigheten kan beställas eller laddas ner via www.energimyndigheten.se.
E-post: energimyndigheten@cm.se
Orderfax: 08-505 933 99

© Statens energimyndighet
ET 2010:57
Upplaga: 1000 ex.
Grafisk form: Ariom Reklambyrå
Illustration: Ann-Sofie Dreij
Tryck: CM Gruppen

Så gjorde vi - så gick det!

Det pågår ett enormt energi- och klimatarbete i Sverige. En del projekt blir bra. Andra sämre. Till årets arbetsmöte Kraftsamling, har Energimyndigheten samlat ett axplock från det lokala och regionala planet där uppföljning står i centrum. Varför gick det så bra? Eller så dåligt? Och hur kom vi fram till det?

I utställningen som nu också blir bok, finns tips på konkreta metoder för att följa upp sin verksamhet. Bra webbverktyg, e-postenkäter, minutfrågan på möten, telefonintervjuer och faktiska mätningar av energi är bara några. Alla med ett gemensamt. De har redan provats av någon.

Även om en del projekt inte blir som det var tänkt, kan kunskapen ändå ha blivit större. Att våga följa upp gör att vi går smartare in i nästa projekt.

Låt dig inspireras av andra!

Grupp 1

Allmänhet

Klimatsnäll kampanj
nådde var tredje örebroare

Kampanjen Klimatsnäll minskade användningen av varmvatten och energi direkt. Nästan var tredje örebroare såg den sex månader långa klimatsnällkampanjen, visar utvärdering.

Aktivitet: Informationskampanj mot hushåll och företag

Utvärderingsmetod: Undersökning med webbpanel, faktiska mätningar, frågor via e-post

Före kampanjen kartlade ett undersökningsföretag örebroarnas kunskaper, attityder och beteenden kring att spara energi. Undersökningen gjordes även som en utvärdering efter avslutad kampanj och kompletterades med frågor kring hur man uppmärksammat kampanjen.

Kampanjen gick ut via bioreklam, tryckt material, annonsering i dagspress och på stortavlor och filmtävling för unga. 28 procent av privatpersonerna i Örebro har uppmärksammat kampanjen, framförallt genom medier. Sju av tio har upplevt kampanjen som positiv. En högre andel av dem som sett kampanjen ansåg att det var enkelt att spara energi i hemmet än de som inte sett kampanjen.

ÖrebroBostäder som deltog i kampanjen, gjorde faktiska mätningar av hushållsel för ett område med 613 lägenheter och av hushållsvatten för 301 lägenheter, från 2006 fram till kampanjen avslutades. Resultaten visade att användningen sjunkit under kampanjens månader.

Energikontoret Regionförbundet Örebro tror att framgången beror på att Klimatsnäll lyckades engagera unikt många företag och organisationer som arbetade tillsammans med en professionellt utformad och genomtänkt kampanj.

KONTAKT KATARINA BÅÅTH, PROJEKTLEDARE
ENERGIKONTORET REGIONFÖRBUNDET ÖREBRO
070-221 63 74
KATARINA.BAATH@REGIONOREBRO.SE

Ett uppföljande telefonsamtal kan
vara just kicken som behövs

När Joakim Achim Friedrich arbetade som energi- och klimatrådgivare i fem kommuner använde han en enkel och effektiv utvärderingsmetod. Han lyfte telefonluren.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till hushåll

Utvärderingsmetod: Kontakt per telefon

Målet med att ringa upp var att på ett effektivt sätt ge privatpersoner en extra kick att verkligen genomföra energieffektiviseringsåtgärder. Joakim fann att personen efter en första inledande rådgivningsinsats ofta är osäker på tekniska möjligheter och i vilken ordningsföljd åtgärder ska göras. De har också funderingar kring ekonomi, tid och hantverkare.

Ofta är rådtagaren väldigt glad och peppad efter det första rådgivningstillfället men behöver ändå tid att smälta informationen och ta in kompletterande information.

Det är lämpligt att följa upp samtalet efter en till två månader och fråga hur det går. Ett tips är att vid första rådgivningssamtalet föra anteckningar för att komma ihåg vad som ska följas upp.

Erfarenheterna från den här uppföljningsmetoden är mycket goda. Rådtagaren blir mer benägen att fullfölja sina energiåtgärder. Dessutom gav den personliga kontakten mycket goodwill och fungerar som utmärkt marknadsföring för energi- och klimatrådgivningen.

Uppföljningen ger också kunskap till energi- och klimatrådgivaren om hur klienterna tänker och planerar, vilka hinder som finns och vilken information säljare och andra inom branschen förmedlar.

Åtta informationskvällar
gjorde många jämtar till
egen elproducent

Energikontor Jämtland tar personlig kontakt med besökarna efter en aktivitet. Något som både är uppskattat och ger resultat.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till hushåll

Utvärderingsmetod: Kontakt per telefon

Hösten 2008 arrangerade Jämtlands läns Energikontor tillsammans med länets energi- och klimatrådgivare kampanjen Bli din egen elproducent. Kampanjen erbjöd åtta informationskvällar om småskalig vindkraft, solceller samt småskalig kraftvärme. 276 personer kom.

Ett år efter kampanjen skickade vi ut ett frågeformulär till de besökare som uppgett e-postadress. Ett antal svar kom men inte tillräckligt många. Energikontoret valde då att ringa upp.

52 personer svarade i uppföljningen. Av dessa ansåg 34 att deras kunskap och intresse för området ökat. Det fanns även konkreta resultat av småskalig energi i form av två solcellsanläggningar, ett småskaligt vindkraftverk samt en installation småskalig kraftvärme. Dessutom hade elva personer planer för att inom en snar framtid bli sin egen elproducent.

Metoden att ringa upp och göra en utvärdering är enkel att tillämpa om kontaktuppgifter finns. Svaret är inte längre än ett telefonsamtal bort. Energikontoret fick väldigt positiv respons på sin kontakt.

Ett praktiskt råd är att sätta av ordenligt med tid då samtalen ofta blir långa. Ring gärna efter kontorstid när folk är hemma och lättare att nå.

KONTAKT JIMMY ANJEVALL, VERKSAMHETSLEDARE
Jämtlands läns Energikontor
063-57 01 62
jimmy@energikontoret.z.se

Uppföljning visar att
småhusägare minns utskick per
e-post bäst

Energirådgivningen i Stockholmsregionen upptäckte att småhusägare är mer intresserade av energi än man tror. Att jobba med uppföljande information var en viktig framgångsfaktor.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till hushåll

Utvärderingsmetod: Kontakt per telefon, e-post och brev

Under två år skickade energirådgivningen i Stockholmsregionen ut brev till nästan 12 000 småhusfastigheter, genomförde mer än 8 000 samtal och skickade ut nästan 4 000 uppföljande utskick, de flesta per e-post. Projektet riktade sig främst till dem som bor i hus med direktverkande elvärme.

Hela 45 procent har efter samtal beställt mer information. Det är den personliga kontakten som är framgångsfaktorn. Småhusägarna tar inte spontan kontakt själva, men ringer man upp dem så är många intresserade.

Under våren 2010 har vi genomfört 654 uppföljande samtal. Resultaten är förvånande på flera sätt. 44 procent av dem som fick utskick via e-post minns detta trots att det skickades för ett eller två år sedan, medan bara 17 procent kom ihåg brevet som kommit med post.

Var femte som fått uppföljande information menar att de påverkats att göra eller planera förändringar på uppvärmningssystemet. Ungefär lika många menar att de påverkats till andra energieffektiviseringsåtgärder.

Bara drygt en procent uppger att de själva ringt till energi- och klimatrådgivarna efter projektet. Betydligt fler, 18 procent, hade sökt information på energirådgivningens webbplats.

KONTAKT PER BENGTSON, SAMORDNARE
Energirådgivningen i Stockholmsregionen
070-946 88 51
per.bengtson@energiradgivningen.se

70 procent har aktivt minskat sin energi- användning

Söderköping och Valdemarsviks kommuner ville undersöka hur energi- och klimatrådgivningen bidragit till energiomställningen. Genom en enkät till över 6 500 hushåll fick vi reda på att nästan 70 procent av invånarna gjort en aktiv handling för att minska sin energianvändning.

*Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning
Utvärderingsmetod: Enkät till hushåll*

Vi skickade ut enkäten till totalt 6 625 hushåll i de båda kommunerna. 12 procent svarade på enkäten som analyserades med hjälp från Linköpings universitet. Dubbelt så många män som kvinnor besvarade enkäten. Ungefär hälften av de som svarade kände till energi- och klimatrådgivningen och många som hade haft kontakt med energi- och klimatrådgivaren var mycket nöjda med den.

Nästan 70 procent av invånarna i de båda kommunerna hade gjort något för att minska sin energianvändning. Motiveringen var i 70 procent av fallen ekonomiska och i 28 procent av fallen miljöskäl.

De som svarade fick också ange om de ville ha kontakt med energi- och klimatrådgivaren. 50 personer angav sina kontaktuppgifter och blev senare kontaktade av energi- och klimatrådgivningen.

Energi- och klimatrådgivningen ansvarade för att enkäten genomfördes och den finansierades gemensamt av de båda kommunerna. Kommunerna har som underlag haft de undersökningar som Energimyndigheten gjort men ville ändå göra denna lokala undersökning.

KONTAKT BO ANDERSSON, ENERGI- OCH KLIMATRÅDGIVARE
Söderköping och Valdemarsviks kommun
0121-181 14
bo.andersson@soderkoping.se

Nästan total kännedom om Earth Hour i Motala

Motala kommun satsade i år stort på den globala klimatmanifestationen Earth Hour. Massor av aktiviteter ramade in kvällen den 27 mars. En telefonutvärdering visar ett närmast totalt genomslag för aktionen.

Aktivitet: Earth Hour

Utvärderingsmetod: Telefonintervjuer

Den globala klimatmanifestationen Earth Hour uppmärksammades ordentligt av Motala kommun i år. Budskapet spreds genom en massiv marknadsföring i en mängd olika kanaler.

Höjdpunkten, lördagen den 27 mars kl 20.30-21.30, ramades in av klimatmässa i Motala kyrka, konsert, blues-afton och för gymnasieungdomar arrangerades ett akustiskt musik-kafé. På Stora Torget höll tekniska nämndens ordförande Catarina Engström (MP) ett tal och räknade ner till halvslaget då nedsläckningen började. En eldshow av lokala Cirkus Mixi trollband i mörkret.

Det massmediala genomslaget blev stort. Eldshowen resulterade i att manifestationen fick både förstasidesbilder och hela uppslag i de lokala tidningarna. För att få en helhetsbild av genomslaget beställde vi telefonintervjuer av ett marketingföretag. 15 frågor ställdes till 300 slumpmässigt utvalda kommuninvånare veckan efter Earth Hour. Budskapet var tydligt. 98 procent av Motalaborna kände till manifestationen och hela 62 procent hade valt att släcka ner en timme.

Resultat kom en månad efter manifestationen och vi återkopplade med ett nytt pressmeddelande. Hade vi väntat ytterligare en vecka hade vi kunnat samordna med den nationella telefonenkätens resultat – och verkligen kunnat slå på stora trumman eftersom vår kommuns resultat var bättre än rikets!

KONTAKT CARINA STÅHLBERG, ENERGI- OCH KLIMATRÅDGIVARE
Motala kommun
0141-22 50 87
carina.stahlberg@motala.se

Grupp 2

Företag

Företag kan spara mycket energi genom projekt SMEEFFEN

I Dalarna och Gävleborg har 21 små och medelstora företag gjort energianalyser. Analyserna visar att dessa företag kan spara 4,6 miljoner kilowattimmar, nästan 200 eluppvärmda villor. Uppföljning sker på många sätt.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till företag

Utvärderingsmetod: Telefonintervjuer, besök, mail- och enkätförfrågningar

SMEEFFEN (Small and medium enterprises efficient energy) startade hösten 2008 med uppdrag att hitta energibesparingar åt företag och göra dem medvetna om möjligheterna att energieffektivisera. 21 företag har arbetat fram en energiplan och fortsätter nu att se över sin energianvändning.

En sammanställning visar att de företag som deltagit i SMEEFFEN skulle kunna spara 4,6 miljoner kWh tillsammans. Det motsvarar en energimängd på 185 eluppvärmda villor - på endast 21 företag.

Uppföljning pågår nu och i de fall där företagen gjort stora besparingar, tar Gävle Dala Energikontor in nya timvärden. Där företagen gjort små förändringar gör energikontoret uppskattningar för trolig besparing. Uppföljningen har genomförts med telefonintervjuer, besök, mail- och enkäter.

KONTAKT ANETTE VALFRIDSSON, PROJEKTLEDARE
Gävle Dala Energikontor
026-404 02 37
anette.valfridsson@gde-kontor.se

Svårt att utvärdera om man inte vet var man startar

Flera energikontor drev oljepanneprojektet för att få stora oljepanneägare att konvertera och effektivisera. I Västra Götaland gick det inte lika bra som i Värmland. För dåligt underlag för uppföljningen är en orsak.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till företag
Utvärderingsmetod: Kontakt per telefon

När Hållbar utveckling Väst i slutet av projektet skulle utvärdera hur många oljepanneägare som konverterat eller effektiviserat sina pannor, stötte vi på problem. Det fanns inga bra uppgifter om utgångsläget, eftersom detta inte legat med i den ursprungliga projektbeskrivningen. En viktig slutsats är att det ska vara klart från början om och hur ett projekt ska utvärderas.

Utvärderingen kom även för sent för projektets första del, eftersom det är lätt att glömma detaljer och personer när projektet går över flera år. En projektdagbok skulle ha varit en bra lösning.

Projektet genomförde också olika möten för företag. Dessa var ibland dåligt besöka. Hållbar utveckling Väst menar att löpande utvärdering direkt efter mötena skulle ha kunna förbättra mötena och inbjudningarna och på så sätt attraherat fler deltagare.

KONTAKT LINDA TERNSTRÖM, PROJEKTLEDARE
Hållbar utveckling Väst
031-389 14 82
linda.ternstrom@hallbarutvecklingvast.se

Personliga råd till företag
minskade oljan snabbt

Personlig rådgivning till många stora oljepanneägare i Värmland ledde till betydligt minskad oljeförbrukning. Projektets uppföljning visar att konvertering och effektivisering minskade oljeförbrukningen med två tredjedelar.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till företag

Utvärderingsmetod: Personlig kontakt

Oljepannor hos fastighetsbolag och industrier stod tidigare för en stor del av olje användningen för uppvärmning i Värmland. Energikontor Värmland i samarbete med energi- och klimatrådgivarna genomförde därför ett informations- och rådgivningsprojekt riktat till ägare av stora oljepannor (60-500 kW) under 2008 och 2009.

En kartläggning visade 600 pannor hos 370 fastighetsägare. Tillsammans förbrukade de 35 000 m³ olja. Vår informationskampanj nådde nästan alla pannägare och en tredjedel visade intresse för konvertering eller effektivisering. Informationen följdes upp med personlig rådgivning.

Efter ett år följde vi upp 500 pannor. 35 procent hade konverterats, till exempel bytt till biobränsle, fjärrvärme eller värmepump. Olje användningen minskade än mer, eftersom många stora pannor hade konverterats. Vid uppföljningen var oljan nere i 10 000 m³ – en minskning med mer än två tredjedelar. Projektet fick också andra resultat. I Karlstad tidigare lades en utbyggnad av fjärrvärmenätet efter intresse från industrierna i området.

Viktiga framgångsfaktorer för projektet var gott samarbete med soterwäsendet och att nå ut med rådgivningen genom personlig kontakt.

KONTAKT JÖRGEN PERSSON
Energikontor Värmland
054-701 10 98
jorgen.persson@regionvarmland.se

Uppföljning minskade företags energianvändning

150 företag i tolv kommuner har genom projektet Energi-smart företag fått hjälp att komma igång med sitt energi-arbete. Uppföljningen är inbyggd i projektets metod.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till företag

Utvärderingsmetod: Kontakt per telefon

Energirådgivningen i Stockholmsregionen använde i projektet Energisamt företag en fast arbetsgång. Ett callcenter identifierade företag som hade intresse och behov av hjälp. De erbjöds ett besök av energi- och klimatrådgivare och mer än hälften tackade ja.

I nästa steg gjorde energi- och klimatrådgivaren en rundvandring och genomgång av företagets viktigaste utmaningar, som företaget fick rekommendationer kring några dagar därefter. 6–8 veckor senare ringde energi- och klimatrådgivaren upp företagen på nytt för att inspirera dem till att fortsätta.

Uppföljningen var inbyggd i projektets metod och innebar

- att dokumentera företagets svar i de olika stegen
- att kontakta företagen efter 6–8 veckor för att fråga hur det gått
- att på längre sikt följa utvecklingen

Resultaten efter 6–8 veckor klassades enligt:

- Inget har hänt
- Tagit del av återkopplingen men inga åtgärder
- Åtgärder planeras
- Åtgärder har genomförts

För varje företag skapades en företagsrapport för att dokumentera arbetet och rekommendationerna. Denna rapport skickades till företaget men var också värdefull för kommunens dokumentation av arbetet.

Snabb respons på seminarium
med en enkel e-postenkät

Energikontor Värmland följer upp seminarier med en enkel e-postenkät där deltagarna svarar på vilka områden de vill lära sig mer om.

Aktivitet: *Seminarier*

Utvärderingsmetod: *Webbenkät*

Vi har gjort en enkätuppföljning efter ett seminarium om energieffektivisering inom industrin. Energikontoret skickade efter genomfört seminarium ut en enkät via e-post till deltagarna för att fånga upp deras åsikter om seminariet men också för att ta reda på om det fanns önskemål om att fördjupa sig i några ämnen.

Enkätverktyget är enkelt och gör automatiska sammanfattningar över svaren. Deltagarna fyller i sina svar direkt i ett frågeformulär i e-post och det tar inte mer än någon minut. Uppföljningen är därför inte särskilt arbetskrävande, vare sig för energikontoret eller för dem som svarar.

För att göra en grundligare uppföljning funderar Energikontor Värmland på att göra en ny enkät efter en tid och se om deltagarna har gjort några konkreta åtgärder. Detta är dock inte prövat ännu.

I enkäten efter seminariet om energieffektivisering inom industrin fick Energikontor Värmland bland annat veta att deltagarna vill ha goda exempel på andra som genomfört åtgärder. Något vi kan ta fasta på nästa gång vi arrangerar ett seminarium om energieffektivisering.

Grupp 3

Nätverk

Bilpoolsprojekt gav inga pooler
men kunskap om att sätta bra mål

Energikontoret Regionförbundet Örebro misslyckades med ett bilpoolsprojekt. Men tack vare utvärdering fick vi veta varför vi misslyckats. På köpet fick vi ny kunskap om hur bilpoolsnagnaden i en region utvecklas.

Aktivitet: *Bilpoolsprojekt*

Utvärderingsmetod: *Undersökning med kvalitativa intervjuer, SUMO-utvärdering*

Syftet med Energikontoret Regionförbundet Örebros bilpoolsprojekt var att få organisationer att starta fem bilpooler för tjänsteresor, som på sikt även skulle kunna öppnas för allmänheten. En bit in i projektet insåg vi att målen inte skulle nås. Därför beslutade vi att styra om projektet till att undersöka vilket stöd kommuner och organisationer vill ha.

Vi lät göra 40 djupintervjuer med centralt placerade personer på alla regionens kommuner och dessutom Örebro universitet och Örebro läns landsting. Resultaten finns i rapporten Kvalitativ kartläggning av bilpoolsnagnad i Örebroregionens kommuner och organisationer.

Undersökningen visade att en bilpool inte är det första en organisation inför utan det är viktigt att börja med en väl fungerande och förankrad resepolicy. Utvärderingen visade att projektet satt fel mål. Fem bilpooler var inte något som projektet kunnat påverka. Ett bra projektmål består av en leverans som projektet i sig själv har möjlighet att leverera, till exempel ”ordna ett seminarium om bilpooler”.

Projektet har ändå givit kunskap om hur man inför bilpooler och hur man formulerar ett bra projektmål. Projektet har fört upp bilpooler på agendan hos kommuner, i medierna och i organisationer i Örebroregionen.

Vinnarskallegrannar sänkte
elräkningen mest i Europa

Projektet Energismarta grannar visar att alla kan spara energi och att små beteendeförändringar ger resultat. Ett bra mätverktyg blev en av framgångsfaktorerna.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till hushåll

Utvärderingsmetod: Webbaserat mätverktyg

Energismarta Grannar var en tävling där 5-15 hushåll bildade lag och tävlade om att minska sin energianvändning med minst 8 procent under en sexmånadersperiod.

Energibesparingarna beräknades med ett webbaserat verktyg som tog hänsyn till utomhustemperaturen, användningskurvor över året och hur energin används i hushållet. Tävlingsdeltagarna fick omedelbar feedback i online-verktyget om deras energianvändning minskat eller ökat jämfört med tidigare år.

Den svenska deltävlingen och den europeiska tävlingen vanns 2009 av Team Ahlgren från Karlskrona som minskade sin energianvändning med hela 38 procent. I snitt minskade de svenska deltagarna (90 hushåll) sin energianvändning med 9,6 procent. Totalt på Europainivå (6 000 hushåll i 10 länder) minskade energianvändningen med 10 procent.

Projektets framgångsfaktorer var ett bra mätverktyg där deltagarna fick omedelbar återkoppling på hur mycket energi man hade sparat, gruppdynamiken med uppdelningen i lag som stimulerade den enskilde individen och projektledningens regelbundna ström av energiråd och påminnelser via e-post och träffar.

KONTAKT LENA ECKERBERG, PROJEKTLEDARE

Energikontor Sydost

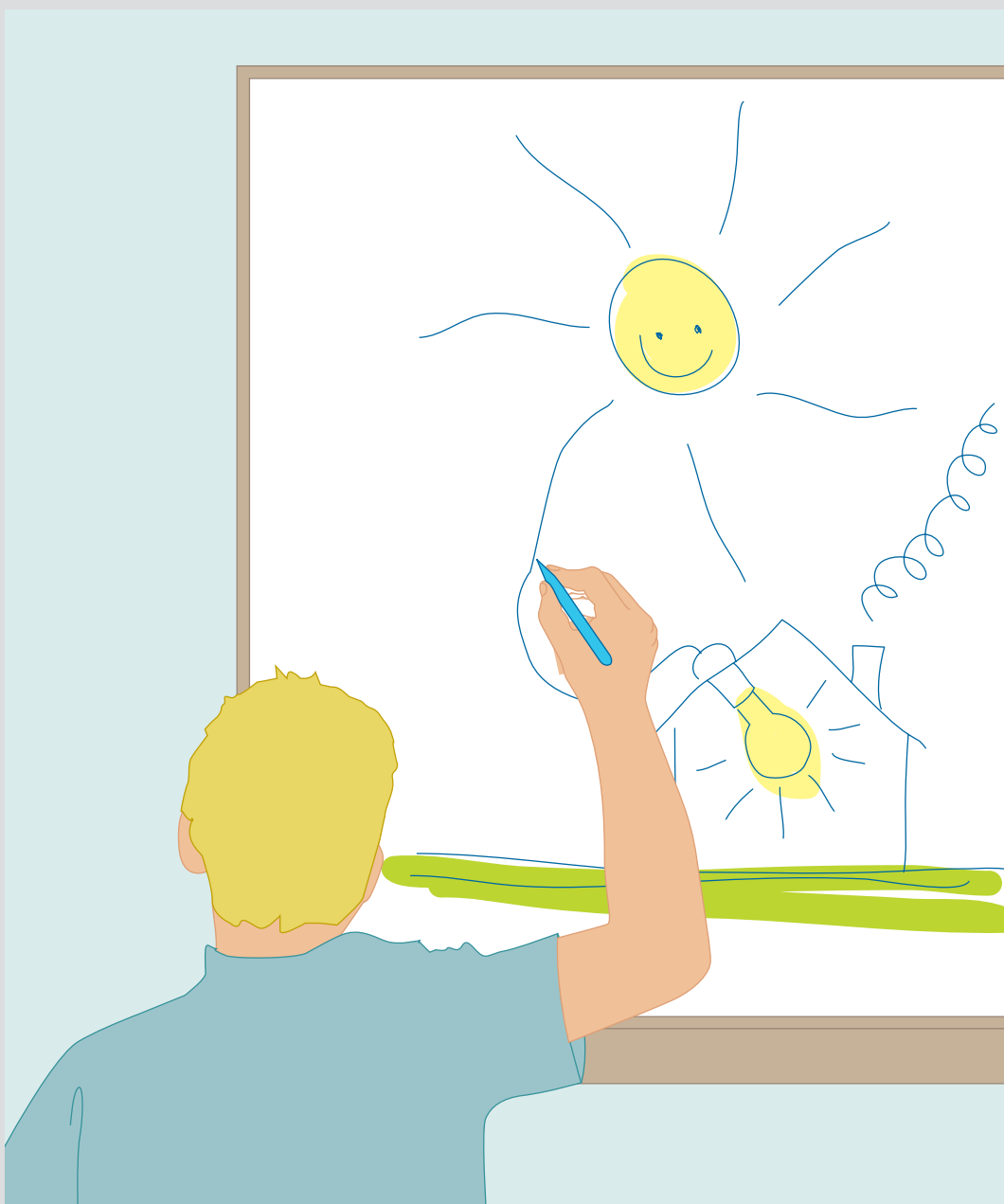
073-440 82 75

lena.eckerberg@energikontorsydost.se

Grupp 4

Skola

Uppfinningsrik Energiutmaning
gjorde tjejer och killar teknikkreativa

Pilotprojektet Energiutmaningen har testat nya metoder att arbeta med energi på mellanstadiet. Utvärdering visar att metoderna gynnat både pojkar och flickors inläring. Dessutom har de haft roligt.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning i skolan

Utvärderingsmetod: Kvalitativa intervjuer

Pilotprojektet Energiutmaningen gjordes i fyra värmäländska och fyra norska skolor. Sammanlagt deltog 495 elever och lärare från årskurs 4 till 6.

Målet var att arbeta fram förslag på utbildningsmetod, anpassa den till nya kursplanen i teknik, prova den i praktiken och låta Karlstad universitet göra en utvärdering. Lärarna fick inspiration och stöttning genom särskilda utbildningsdagar.

Projektet var enkelt att utvärdera eftersom flera mätbara och kvantitativa mål satts upp. Även de kvalitativa målen mättes genom intervjuer före och efter projektstart.

Utvärderingen visar att projektets mål har uppfyllts mycket väl. Både elever och lärare var mycket positiva. Eleverna upplevde Energiutmaningen som lustfylld och de uppskattade arbetsmetoderna. En annan positiv aspekt var att materialet gynnade både flickors och pojkars inläring och engagemang.

Lärarna tyckte att projektet tagit mycket tid men att det var värt det. Utbildningarna och de färdiga experimentlådorna var viktiga för framgången. Eleverna gillade de öppna experimenten, där de själva fick vara kreativa och hitta lösningar, diskutera och göra uppgifter hemma som engagerade hela familjen.

Praktisk energiundervisning
sänkte elanvändningen i skolorna

Faktiska mätningar av en energispardag i skolorna visade att elanvändningen lätt kunde minska med 30-50 procent jämfört med en vanlig dag.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning i skolan

Utvärderingsmetod: Kvalitativa intervjuer

Energikontor Sydost drev EU-projektet Young Energy med målet att få ut eleverna på arbetsplatser som kunde leda till en yrkeskarriär inom energiområdet. Sex svenska klasser var involverade.

Energikontor Sydost stöttade lärarna med handledning och verktyg för energiundervisning. Elevarbetet var praktiskt inriktat men undervisningen har behandlat även frågor kring klimatproblemen.

Utvärderingar har skett på flera sätt. Elever, lärare och handledare på företagen har före och efter projektet besvarat enkäter med energi-relaterade frågor. Lärare och handledare fick dessutom frågor kring egna värderingar och förändringar i kunskap och inställning har på så sätt kunnat mätas.

De tekniska resultaten har faktiskt varit svårast att mäta då stora byggnaders energianvändning är komplex. Elevernas kampanjer på skolorna har gett olika resultat, men under lång tid verkar elanvändningen ha minskat. När skolorna ordnades en energispardag var elanvändningen 30–50 procent lägre än en vanlig skoldag.

Studiematerial och aktiviteter som Energikontor Sydost använde i projektet har utvärderats av lärare. Mest populär var Energikollen från Stockholms miljöförvaltning och studiebesöket på science center Kreativum.

KONTAKT JAN SJÖKVIST, PROJEKTLEDARE
Energikontor Sydost
070-266 66 46
jan.sjokvist@energikontorsydost.se

Grupp 5

Politiker/ kommun/ region

Strategiskt tänk har gjort energikontoren till mediala talesmän

Energikontoret Regionförbundet Örebro arbetar aktivt med att informera massmedierna om sin verksamhet. Vi har nu gjort en mediaanalys för att se vad arbetet lett till.

Aktivitet: *PR-arbete*

Utvärderingsmetod: *Medieanalys*

Kontoret följer upp genomslaget i medierna genom att läsa de sex största regionala tidningarna dagligen. Vi har också en webbnyhetssbevakningstjänst som levererar webbnyheter utifrån givna sökprofiler. Vi sparar alla klipp som är resultatet från pressmeddelanden och inbjudningar eller där energikontoret omnämns.

Varje år går vi igenom pressklippen för att se hur vår verksamhet framställs i media, vilka ämnen som är intressanta och vilket genomslag de får. Vi kartlägger om det finns ämnen som inte är intressanta för medierna.

Medieanalysen är en viktig del för att utvärdera och följa upp arbetet med att föra ut information via massmedier. Denna skrivbordsanalys är enkel och billig att genomföra och ger mycket tillbaka. Bara vi ger oss tid att följa upp och analysera har vi en bra grund för att vidareutveckla det strategiska mediearbetet.

Energikontoret Regionförbundet Örebro anser att vårt arbete med medierna har gett resultat. Vi blir allt oftare tillfrågade att kommentera nyheter inom energi- och klimatområdet utan att ha initierat kommunikationen. Att bli en naturlig talesperson för sitt område är kännetecknande för strategiskt och långsiktigt arbete med medierna.

Alla är nöjda med Energicentrum
men för få vet om att det finns

Alla som kommer till Energicentrum är jättenöjda. Men för få vet om möjligheten. Det visar en utvärdering som Energikontoret Regionförbundet Örebro gjorde av sitt Energicentrum.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning till hushåll, företag och organisationer, samarbete med marknaden

Utvärderingsmetod: Analys av statistik, kvalitativa intervjuer, webbenkät

Energicentrum drivs av Energikontoret Regionförbundet Örebro i samarbete med tio kommuner i Örebroregionen. Efter två år gjorde kontoret en egen utvärdering av verksamheten.

Antal besökare, antal givna energiråd och mediaförekomst mättes genom att analysera statistik. Energi- och klimatrådgivarna har en speciell databas där de samlar information om alla kvalificerade energiråd de ger. Antal besökare räknas också med en besöksräknare eftersom besök som inte leder till ett energirådgivningssamtal inte förs in i databasen.

För besökarna och de som ringde Energicentrum var målet att de skulle ha fått ökad kunskap om energieffektivisering, ansett att rådgivningen haft betydelse för deras investeringar samt att de kunde rekommendera Energicentrum till andra. Detta utvärderades genom en skriftlig enkät.

Resultatet visade att kvaliteten på verksamheten är mycket god, men att det vore bra att öka antalet som besöker eller ringer till Energicentrum. Antal besökare och antal givna energiråd är något lägre än målet, men är relativt bra jämfört med liknande verksamheter i landet.

Alla som tar kontakt med Energicentrum är mycket nöjda. De flesta hade också fått tips som kan innebära energibesparingar genom planerade åtgärder i framtiden.

HÅLLBAR UTVECKLING VÄST

Snabbutvärdering av möten
– går fort och ger mycket

Hållbar utveckling Väst gör ibland snabbenkäten Minutfrågan vid möten. Det går snabbt för deltagarna och ger arrangörerna en fingervisning om vad som kan bli bättre.

Aktivitet: Möten, seminarier

Utvärderingsmetod: Pappersenkät

Minutfrågan består av en liten lapp med tre öppna frågor. De går snabbt att fylla i och att läsa för att arrangören ska få en fingervisning om hur mötet har varit för deltagarna. Denna metod går att använda på olika typer av aktiviteter så som interna möten, workshopar och utbildningar.

Frågorna varierar beroende på aktivitet. Några typiska frågor man kan ha med är:

- Vad har dagens möte egentligen handlat om?
- Vad får dagens möte för konsekvenser för vårt fortsatta arbete?
- Vilka relevanta frågor har vi missat att ta upp?

Genom att inte ha med kvalitetsfrågor av typen ”hur bra var mötet, svara med betyget 1 – 5” undviker vi snälla svar och får istället reda på vad deltagarna tycker och vad vi kan göra bättre.

Hållbar utveckling Väst har genom metoden lärt sig att deltagarna inte alltid uppfattar det aktiviteten handlar om på samma sätt som arrangören gör. Man kan också få förslag på saker man missat att ta upp.

Konkreta tips är att använda högst tre frågor. Använd små lappar så att enkäten ser överkomlig ut och se till att det finns tid för utvärdering och att den inte sker på övertid eftersom det ger sämre kvalitet på svaren.

Energi- och klimatrådgivning behöver förankras hos politiker

Energi- och klimatrådgivningarna behöver ha större förankring och stöd från de lokala politikerna. Det visar en utvärdering av energi- och klimatrådgivningen i Stockholmsregionen.

Aktivitet: Energi- och klimatrådgivning

Utvärderingsmetod: Dokumentation från verksamheten, kvalitativa intervjuer, gruppintervjuer, telefonintervjuer

Kommunförbundet Stockholm Län – KSL, samordnar rådgivningen i alla kommuner i Stockholms län samt i Håbo kommun i Uppsala län. För att KSL ska kunna utveckla verksamheten tillsammans med kommunerna har vi under våren 2010 utvärderat hela verksamheten med hjälp av ett undersökningsföretag.

Utvärderingen har gjorts genom analys av dokumentation från verksamheten, intervjuer av representanter från KSL, rådgivningsverksamheten, kommuner och Energimyndigheten, gruppintervju med rådgivningens styrgrupp och telefonintervjuer med kommunernas kontaktpersoner.

Utvärderingen visar att bilden av energi- och klimatrådgivningen i Stockholmsregionen är övervägande positiv. Många bedömer att det blir ökade satsningar på det lokala klimat- och energiarbetet i framtiden och att energirådgivningen kan vara en viktig strategisk resurs.

Att kommunerna samarbetar gör också att verksamheten är mer kostnadseffektiv än om arbetet bedrevs av varje enskild kommun.

Flera förbättringsområden har identifierats. Några är till exempel att det behövs en bättre förankring hos politiker och tjänstemannaledning lokalt och regionalt, att telefonrådgivningen kan effektiviseras och att det behöver fastställas mål för hur verksamheten som helhet ska värderas.

Vårt mål – en smartare energianvändning

Energimyndigheten är en statlig myndighet som arbetar för ett tryggt, miljövänligt och effektivt energisystem. Genom inter-nationellt samarbete och engagemang kan vi bidra till att nå klimatmålen.

Myndigheten finansierar forskning och utveckling av ny energiteknik. Vi går aktivt in med stöd till affärsidéer och innovationer som kan leda till nya företag.

Vi visar också svenska hushåll och företag vägen till en smartare energianvändning.

Energimyndigheten, Box 310, 631 04 Eskilstuna
Telefon 016-544 20 00. Fax 016-544 20 99
E-post registrator@energimyndigheten.se
www.energimyndigheten.se